

Jarní úklid

Nejsou to pouze nafouknutá Windows a přeplněný disk, co brzdí váš počítač. Práci na počítači zpomalují a znepríjemňují také prach a další nečistoty v počítačové **SKŘÍNI, KLÁVESNICI A MYŠI**. Pomocí našich rad a triků můžete všechny tyto součásti snadno vyčistit.

FABIAN VON KEUDELL, PAVEL TROUSIL

V našich krajích bývá zvykem provést na jaře pořádný úklid – vyklepat nebo vyluxovat koberce, utřít prach, vyčistit sporák, umýt okna... Nezapomínáme přitom ale na osobní počítač, monitor, klávesnici a myš? Tato zařízení na tom totiž mohou být z hlediska hygieny ještě mnohem hůř. Charles Gerba z Arizonské univerzity našel v počítačové klávesnici 400krát více bakterií než na veřejné toaletě, která se pravidelně čistí!

Nehledě na tento celkem odpudivý fakt, špína a prach mají i další nepříznivé účinky – brání totiž v pohodlné práci. Displej TFT monitoru pokrytý vrstvou mastného prachu už samozřejmě nemá tak pěkné barvy, jaké měl po vybalení, a notebooky se často dusí pod vrstvou nečistoty, která brání přístupu chladného vzduchu přes zaprášený chladič. Myš po čase ztrácí svoji přesnost a někdy i úplně vypoví službu. To jsou mnohem viditelnější důsledky, než je kontaminace zařízení bakteriemi. Z těch totiž panickou hrůzu mít nemusíte. Zdravý člověk by od psaní na zašpiněné klávesnici plné bakterií onemocnět neměl.

I tak byste si ale měli najít čas na speciální, tentokrát trochu netypické „vytunění“ svého počítače. Své zařízení totiž můžete celkem snadno dostat opět do formy, a to pomocí naší doporučené jarní očisty. A kromě toho, že bude zařízení lépe vypadat, bude se mu i lépe „dýchat“, což v některých případech vede i ke zvýšení výkonu – stejně jako v případě použití softwarových „čisticích nástrojů“ pro Windows, o kterých píšeme dost často.

Při čištění však buďte opatrní! S některými čisticími prostředky by se vám mohlo stát, že po jejich použití z klávesnice zmizí nejen špína, ale i písmenka, a zašpiněný monitor neprokokne, ale zamžlí se ještě víc, a to napořád. My vám nyní postupně představíme nejvhodnější pomůcky a postupy pro jednotlivé komponenty. Často nemusí jít o nijak dra-

hé čisticí prostředky – mýdlová voda je pro většinu hardwaru nejvhodnější.

UPOZORNĚNÍ: Než se do úklidu pustíte, odpojte všechna čištěná zařízení od zdroje elektrické energie!

Monitory: Použijte pouze měkký hadřík

Displeje plochých monitorů se skládají z několika vrstev plastu, jako je polarizační vrstva nebo antireflexní vrstva, a všechny tyto vrstvy jsou extrémně citlivé. Staré monitory s katodovou trubicí jsou snad ještě citlivější a vyžadují ještě opatrnější přístup – jejich antioxidační povlak se snadno zničí, pokud se použije špatný čisticí prostředek.

Prach z monitoru můžete setřít běžným papírovým ubrouskem. Dejte ale pozor na to, aby nebyl papírový ubrousek či kapesník něčím napuštěn, tedy aby například nešlo o „osvěžující ubrousek“ nebo kapesník s nějakými přísadami (parfémovaný, vlhčený apod.). Ty mohou monitor spíše ušpinit, než vyčistit. Mnohem lepší práci odvedou utěrky z mikrovláken, které běžně koupíte v supermarketu za pár korun.

Pokud jsou i po otření kapesníkem nebo bavlněným hadříkem na displeji šmouhy, skvrny nebo otisky prstů stále viditelné, budete už muset použít nějaké rozpouštědlo. V prodeji jsou například speciální čisticí sety, které kromě hadříku z mikrovláken obsahují i sprej na bázi phenoxyethanolu, nebo rovnou navlhčené čisticí utěrky na LCD monitory (cena cca 150 Kč za 100 ks). Některé spreje jsou baktericidní, takže zároveň hubí bakterie.

Speciální sloučenina ve sprejích nebo v hadřících rychle účinkuje, navíc se i rychle odpařuje a má antistatické účinky, takže na čištění monitorů je vhodná. Alternativně můžete použít i velmi zředěnou mýdlovou vodu. V každém případě se ale vyhněte čisticím prostředkům na okna, které mohou povrch TFT monitorů nebo televizí poškodit!

Jak na to: Na hadřík z mikrovláken naneste trochu čisticího roztoku. Potom



Příroda čistí lépe

Už od sedmdesátých let víme, že příroda si se špinou umí poradit lépe než jakékoli moderní ochranné filmy. Voda a prach snadno stečou například z lotosového listu (podobně funguje i motýlí křídlo), který má silně hydrofobní povrch (odpuzuje vodu) a je tvořen mnoha hrbolky, které jsou navíc samy chlupaté. První umělý čistící prostředek, který simuloval tento povrch, se objevil na trhu už v devadesátých letech. Tyto hydrofobní prostředky, které se nanosou na povrch různých materiálů, jsou založeny na nanotechnologii a kopírují povrch listů lotosu. Pokud je použijete, nebudete muset čistit počítač tak často.

NANOTECHNOLOGIE PRO POČÍTAČ:

Zázračné léky se asi nejlépe hodí na displeje TFT monitorů a na jejich těla. Začít můžete hned u čištění: setřete důkladně celou plochu obrazovky hadříkem z nanovláken a máte to. Jediným problémem je to, že takovouto očistu byste měli provádět často a 24 hodin se monitoru nedotýkat. Pak již jen stačí pravidelně monitor lehce otřít hadříkem z mikrovláken, čímž z něj spolehlivě dostanete prach a špinu. Kompletní řešení z nanotechnologie vás přijde na asi 500 Kč.

očistíte povrch displeje krouživými pohyby, ale nepoužívejte přitom moc velký tlak. Dávejte zároveň pozor, aby se tekutiny nedostaly do vnitřních částí monitoru (reproduktorů apod.), kde by mohly poškodit elektronické komponenty.

UPOZORNĚNÍ: Nikdy nestříkejte sprej přímo na displej monitoru a při čištění mějte z bezpečnostních důvodů zařízení vypnuté.

Nejlepším způsobem, jak se zbavit prachu, který je v rozích displeje, je použít čistící štěteček. Použít můžete malířský štětec z kuních chlupů, případně i štětky dodané v čistící sadě. Všechno vyčištěno? Pak můžete na displej použít ještě nanotechnologii (podívejte se na rámeček nahoře).

Klávesnice: Do myčky s ní!

Nikdo sice ještě nezemřel kvůli tomu, že psal na špinavé klávesnici, a její vyčištění váš počítač ani nezrychlí. Komu by se ale líbila klávesnice zašpiněná od kávy, zaplněná zbytky jídla a se zpatlanými klávesami, vystavená před novým 24" TFT monitorem?

Vyčištění klávesnice je přitom velmi jednoduché a ani na to nepotřebujete žádné speciální nástroje nebo čistící sady. Pouze

u levnějších klávesnic se můžete setkat s problémem, že se popisky kláves, které jsou pouze natištěné, při použití silnějšího čistícího prostředku mohou smýt. A pokud je na tom klávesnice už opravdu špatně, vylatí se poříditi si novou. Klávesnice stojí od 100 Kč výše, u dražších modelů se však klávesy popisují laserem, a tak u nich nehrozí, že byste při čištění odstranili potisk.

Při čištění klávesnice můžete začít tím, že ji odpojíte, obrátíte vzhůru nohama a špínu a prach z ní vyklepete. Dále na vyčištění můžete použít stlačený vzduch ve spreji, případně vysavač. Tím dostanete pryč nashromážděné drobky chleba, vlasy, lupy, hroty z tužky a další možné a nemožné částečky, které se usazují mezi klávesami a pod nimi. Mezery mezi klávesami se pokuste vyčistit i vatovou tyčinkou namočenou v mýdlovém roztoku, horní část kláves pak pomocí hadříku nebo ubrousku.

I na klávesnici si ale můžete poříditi speciální čistící sadu. Ta většinou obsahuje sprej se speciálním roztokem na čištění plastů,

tvárovanou houbičku na čištění mezer, čisticí tyčinky a ubrousky. Sada stojí okolo 80 Kč. Pomocí spreje dostanete z kláves špínu mnohem snadněji než pomocí mýdlové vody a houbičkou vyčistíte najednou mezery i klávesy.

Alternativou k těmto čistícím sadám je speciální čistící pasta, kterou vyrábí švýcarská firma Cyber Clean (www.cyberclean.ch). U nás stojí asi 150 Kč a hodí se i na čištění dalších částí počítače a spotřební elektroniky vůbec. Kromě čištění také hubí bakterie a klávesy naleští. Pracuje se s ní podobně jako s modelovací hmotou, takže ji můžete namáčknot skutečně do všech záhybů a spár a špína se na ni nalepí. Nepotřebujete tedy žádné hadříky nebo tyčinky.

Pokud i po důkladném vyčištění klávesnice stále neodpovídá vašim hygienickým požadavkům, existuje tu jedna jednoduchá a účinná metoda, jak na to – myčka. Jediným problémem je elektronika klávesnice, která se většinou skládá jen z malého integrovaného obvo-

du. Ten musíte před vložením do myčky samozřejmě vyjmout.

Pomocí tupého nože nebo jiného nástroje nejprve odstraňte všechny klávesy (abyste věděli, jak je po čištění nasadit zpět tam, kam patří, bude nejlepší, když si předtím pořídíte fotografii klávesnice). U některých typů klávesnic jsou všechny klávesy umístěny společně na jednom plátu. V tom případě se tedy vyjímáním jednotlivých kláves nemusíte zabývat a můžete do myčky umístit všechny najednou. Potom odstraňte šrouby, které jsou na spodní straně klávesnice, a klávesnici otevřete.

Vyjmíte z ní všechny elektronické části. Kvůli tomu budete v některých případech muset odšroubovat další šroubky. Zbytek může jít do myčky. Teplota do 40 stupňů by pro klávesnici neměla představovat žádný problém. Pokud to ale jde, vyberte rychlý mycí program s teplotou 35 °C. Gumovou podložku kláves můžete vyčistit vlhkým hadrem.

Potom nechte všechny části klávesnice pořádně uschnout a ve zpětném pořadí klávesnici zase sestavte dohromady. A je vyčištěno!

Konečně může váš počítač volně dýchat

INFO

Staré mobilní telefony jako nové

Mobilní telefony přijdou často do kontaktu s bakteriemi. Na stole v restauraci, v tašce, kapse... A i když svůj mobilní telefon vyčistíte, s bakteriemi to nic neudělá. Tento problém však můžete vyřešit pomocí účinných prostředků.

DISPLAY:

Displej mobilu můžete vyčistit stejnými prostředky jako TFT monitory (podívejte se na příslušnou část článku) a hadříkem z mikrovláken. Případné škrábance odstraníte speciální pastou na akrylátové sklo (například Displex, asi 120 Kč). Osahuje akrylátovou složku, která zateče do škrábanců.

MIKROFON A REPRODUKTOR:

Z každého zákoutí mobilního telefonu dostanete prach a špínu pomocí čistícího spreje se stlačeným vzduchem (stojí od cca 100 Kč).

BUDOUCNOST:

Motorola vyvíjí prototyp mobilního telefonu, u kterého se v době nečinnosti aktivuje dioda, která vyzářuje UV záření o vlnové délce 250 nanometrů. Pomocí něj se ničí bakterie uložené v mikrofonu, displeji a reproduktoru. Kdy se ale dostane do výroby, to zatím není jasné.



Myš: Stlačený vzduch a čistit kolečka

Podobný postup jako u klávesnice můžete použít i v případě myši. Špína se ale často dostane i mezi kolečko a tělo myši a také pod tlačítka. Čištění je samozřejmě snazší u laserových a infračervených myší, myši s kuličkou už navíc v provozu stejně asi moc není. Stačit by vám měla mýdlová voda a ubrousek. Ten trochu navlhčete a vyčistíte povrch myši.

Nejlepším způsobem, jak dostat prach a špínu z tenkých mezer u tlačítek a kolečka, je použít stlačený vzduch (podívejte se nahoru). Ofouknete prach i z míst, kde je umístěn infračervený nebo laserový senzor. Zakoupit můžete i specializované prostředky na čištění plastů, které neničí barvy a nejsou agresivní. Odborníci na údržbu počítačů a Chip však nedoporučují použití čistících prostředků na okna, které jsou v některých internetových fórech doporučovány. Některé příměsi totiž mohou narušit správnou funkci rolovacího kolečka.

Zakoupené specializované čistící prostředky můžete kromě myši použít i na tiskárny nebo multifunkční zařízení. Vyčistí také kabel, který vede k myši (na ten ale stačí i mýdlová voda).

Trochu složitější je čištění kuličkové myši. V tomto případě postupujte stejně jako u infračervené myši, navíc ale budete muset uvolnit kuličku, řádně ji očistit a také očistit všechny válečky, které jsou uvnitř myši a snímají pohyb kuličky a přidržují ji. Nejlepší bude použít na ně navlhčené vatové tyčinky.

Výkonnější notebook: Úklid místo nástrojů pro tuning

Ukážeme vám postup, jakým si můžete vyčistit svůj mobilní počítač. Nejen že odstraníte špínu a zničíte bakterie, ale zvýšíte často i jeho výkon.



1 PROHLÍDKA NOTEBOOKU

Chip vám ukáže na příkladu notebooku MSI, jak můžete snadno vyčistit jeho vnitřní prostory. Podobný postup můžete použít i u jiných modelů notebooků jiných výrobců. Než se pustíte do rozebírání, měli byste se uzemnit například tím, že se dotknete radiátoru. Jinak hrozí, že poškodíte citlivé vnitřní komponenty. Pak si opatřete bílý papír nebo místičku, kam budete odkládat šroubky a drobné části, abyste je po rozebrání zase snadno našli.



2 UVOLNĚTE HLAVNÍ KRYT

Nejdříve z notebooku vyjměte baterii a odpojte všechny kabely, které jsou k němu připojeny. Potom notebook otočte a po odšroubování šroubků se standardním zářezem odstraňte jeho hlavní kryt. Tím byste se měli dostat do vnitřností mobilního počítače.

UPOZORNĚNÍ: Tím, že otevřete tělo notebooku, často přijmete o jeho záruku. Postupujete tedy na vlastní riziko a za případné poškození nenese Chip odpovědnost.



3 VYČISTĚTE CHLADIČ A DALŠÍ

Když je notebook odkrytý, měli byste mít přístup k pevnému disku, pamětem a k základní desce, na které je umístěn procesor s chladičem a teplovodivou trubicí (heatpipe). Na vyčištění budete potřebovat sprej se stlačeným vzduchem (cena od 100 Kč).

DŮLEŽITÉ: Zajistěte větrák proti otáčení, než ho začnete čistit vzduchem od prachu. Jinak totiž hrozí, že jeho otáčení vygeneruje napětí, které může po zapnutí notebooku ohrozit citlivé komponenty.



4 VYČISTĚTE KLÁVESNICI

Vyjměte klávesnici tak, abyste se dostali i do mezer mezi klávesami. Kvůli tomu budete muset odstranit kryt, který klávesnici drží. Použijte šroubovák k odstranění krytu a následně i k případnému odšroubování šroubků nebo k posunu zámečků, které klávesnici drží. Potom snadno odstraníte sprejem se stlačeným vzduchem všechny nečistoty a na zapařené klávesy můžete použít navlhčený hadřík s mýdlovou vodou nebo speciálním roztokem na klávesnice.

Osobní počítače: Použijte vysavač

Skříň osobního počítače je pro prach a špínu rájem. Prach se zde může nerušeně usazovat a vysavač se k němu hned tak nedostane. Proto pro někoho bývá otevření počítačové skříně nemilým překvapením.

Nashromážděný prach není sice nebezpečný pro uživatele, ale zkracuje život právě jeho počítači. Kvůli vrstvám prachu totiž není možné efektivně chladit počítačové komponenty a jejich přehříváním se zkracuje i jejich životnost. Kromě toho, když se počítač nemůže efektivně chladit, snižuje svůj výkon, aby se snížila i spotřeba a vyzařované teplo. Kvůli prachu může být tedy omezen výkon vašeho počítače, podobně jako když se „zahltí“ systém Windows.

Abyste počítač prachu zbavili a prodloužili mu tak život, budete potřebovat dvě věci: nástavec s kartáčem na váš vysavač (většinou se dodává s ním) a stlačený vzduch ve spreji (podívejte se nahoru).

Než se pustíte do otevírání počítače a jeho čištění, odpojte jej od elektrické zásuvky. Ještě ale musíte uzemnit sebe (abyste měli stejné voltů jako PC), jinak byste mohli poškodit citlivé komponenty v počítači. Nejlepším způsobem je dotknout se radiátoru.

Nyní už můžete otevřít skříň a pořadně ji vyluxovat hadicí od vysavače, případně můžete použít i dodané nástavce, pomocí nichž se dostanete i na méně přístupná místa. Až budete hotovi, věnujte pozornost i síťovému zdroji a jeho ventilátoru. Zde je také často usazeno množství prachu. Abyste zabránili nechtěnému roztočení ventilátoru, zablokujte lopatky třeba propisovací tužkou nebo šroubovákem. Použijte také stlačený vzduch, abyste odstranili všechny prach, a pohněte ventilátorem, abyste se dostali na všechna místa. **TIP:** Přidržte hadici vysavače z druhé strany napájecího zdroje, aby se při čištění zachytil všechny prach a nedostal se opět do vnitřku počítače. Následně můžete otřít skříň počítače hadříkem navlhčeným mýdlovou vodou nebo speciálním roztokem.

Komplikovanější je čištění přenosného počítače, protože do jeho vnitřku se tak snadno nedostanete. Jeho vyčištěním z něj však často dostanete více výkonu, protože funkce chladiče je často prachem omezena a procesor se zpomalí. Podívejte se proto na vložený článek nalevo.

Máte-li už jarní úklid za sebou, můžete začít plánovat další. Ten by se měl totiž opakovat po třech měsících, případně po šesti, pokud použijete „nanošetření“.

AUTOR@CHIP.CZ